

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Matrimonialis Assistentiæ Commissione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

præfentium testimoniò Ecclefia fides fieri de contracto matrimonio, *arg. l. Ad fidem* 11. ff. de Testibus ejusque diffolutio & alterius celebratio impediri potest. Præceptum verò; quia *cap. 1. cit. §. Quodfi* & §. *Qui aliter* folùm præcipitur; ut matrimonia celebrentur Parocho, & duobus vel tribus testibus præfentibus: præfente autem aliquo, five coram eo fieri dicitur, quod fieri etiam inuitus aduertit, fecundùm *l. Coram* 209. ff. de V. S. & *Gloff. in Extravag. Execrabilis V. Coram, Joan. XXII. de Præbend.*

Confirmat ifta praxis Curiarum Epifcopalis Germaniæ noftræ pro valido non ita pridem habentis matrimonium, quod duo propter impedimentum fponfalium, ab altero eum alia priùs initorum, prohibiti coram proprio Parocho in ædibus fuis occupato: & Archiepifcopali, Mediolanenfis atque Apoftolicæ Romanæ, idem pronuntiantium de matrimonio, quod alii, cum propter Ordinarii prohibitionem Parochi copiam aliter habere non poffent, coram eo, dum in Ecclefia Sacram Deo Hoftiam offerens ad populum fe converteret & nihil tale fufpicaretur, præfentibus, quos fecum adduxerant, duobus aliis testibus celebrârunt, teste Diana *p. 10. Traët. 13. refol. 16.* Unde, quas Pontius *l. cit.* in contrarium allegat Cardd. declarationes, fi Authenticae fint, Diana *refol. cit. §. Nota*, & Boffius de *Matrim. cap. 3. n. 6.* intelligendas ajunt de cafu, quò Parochus & testes vi, dolo, aut cafu præfentes, quid inter fponfos, & an ferio & matrimonii ineundi intentione actum fit, non fatis intellexerunt.

ARTICULUS IV. De Matrimonialis Af- fiftentiæ Commiffione.

SUMMARIUM.

65. *Committi ea Sacerdoti extraneo,*
66. *A Parocho vel Ordinario,*
67. *Verbò, fcriptò &c. etiam generaliter potest,*
68. *Et cenfetur, commiffa adminiftratione Sacramentorum.*
69. *Ad affiftentiam nuptialem fufficit licentia tacita præfens:*
70. *Non folummodo futura;*
71. *Ut ratihabitio mandato non comparetur.*
72. *Milites hodie fæpe contrahunt coram Curione legionis aliena,*
73. *Ex commiffione vel confuetudine.*
74. *Non fufficit licentia nondum intimata,*
75. *Nifi petita fit, fciente sacerdote.*
76. *Cujus tamen ufus fere illicitus eft.*
77. *Valida eft licentia extorta metu,*
78. *Dolève obtenta;*
79. *Nifi allegationis veritati fuiffet allegata.*
80. *Licentia generalis non comprehendit cafum, in fpecie non concedendum.*
81. *Extra parochiam ufus non eft licentiae ad eam reftriëtæ.*
82. *Et, fecundùm aliquos, fine reftriëtione conceffe.*
83. *Quà verius extra illam uti licet.*

Sicut proprius utriusque vel alterius contrahentium Parochus, fic etiam utriusque vel alterius Ordinarius, & ex ejusdem Parochi vel Ordinarii commiffione vel licentia fidelium illis fubjectorum matrimonii affiftere valet alius facerdos, ex decreto Concilii Trid. *Seff. 24. cap. 1. V. Qui aliter, de Reformat. Matrim.*

Ordinarii autem nomine, præter proprium diœcefis Epifcopum & Archiepifcopum

R

piscope respectu subditorum propriae suae dioecesis (non etiam dioecesium suorum suffraganeorum extra casum appellationis, per sententiam, quae in rem iudicatam transit, justificatae, vel tempus actualis visitationis, *arg. c. Pasqualis 11. pr. de Offic. Ordin. Guttierrez de Matrim. cap. 66. n. 3. Sanchez Lib. 3. disp. 28. n. 3. & 4. & Palao Tract. 28. disp. 2. p. 13. §. 11. n. 1.*) veniunt Sedis Apostolicae Legati respectu subditorum provinciae suae legationis, S. R. E. Cardinales respectu subditorum Ecclesiae sui quisque Tituli, Capitulum Cathedrale sede Episcopali vacante, Abbates & alii Praelati, non subiecti Episcopo & in certi territorii populum obrinentes jurisdictionem quasi Episcopalem: uti & Vicarius Episcopi & vacante sede Capituli generalis; cum sit iudex Ordinarius idemque tribunal eandemque jurisdictionem cum ipsis habeat, per tradita *Lib. 1. rit. 28. à n. 31. cit. Guttierrez à n. 5. Sanchez à n. 6. & Palao n. 1.*

67. Porro ab istis subditorum suorum matrimonii assistendi licentiam cuius alicui sacerdoti verbò, scriptò, aliòve signò externò, per se vel intermediam personam, non solum specialiter sed generaliter quoque, concedi posse: itaque functionum sive muneris parochialis commissione concessam ceteri, res est explorata; quòd generalem dispositionem generaliter itaque, ut omnes species sub se comprehendat, exaudiendam, Regulae instar sit *can. 1. dist. 19. §. 1. Si chorru 39. ff. de Legat. 3. Navarrus Consil. 13. hanc Rubr. cit. Sanchez disp. 35. n. 7. & Palao p. 13. §. 12. n. 1.* Hac factis certa.

68. Dubium autem est primò, an matrimonii assistendi licentia concessa intelligatur generali commissione administrationis omnium Sacramentorù. Id enim

negant Henriquez *Lib. 11. cap. 3. n. 5. cit. Sanchez n. 8. & Perez de Matrim. disp. 41. f. 1. n. 8.* quòd Sacramenti matrimonii minister non sit Parochus ab eòve delegatus Sacerdos, sed ipsi contra-hentes, juxta dicta *Tit. 1. n. 154.* Verùm, esto hoc ita sit, praesentia tamen parochi necessaria est ad ejus Sacramenti administrationem: & generali ejusmodi commissione comprehendi censentur omnia munera Parochialia, ipsaque assistentia & benedictio nuptialis ex S. Congreg. Cardd. Trident. Interpp. declaratione: secundum quam, ut de Parochi licentia sacerdos alius parochianorum matrimonii assistat, *Requiritur commissio administrandi Sacramenta vel, si haec absit, expressa vel specialis licentia*, quam ex Farinacio *Vol. 4.* referunt & hujusmodi generalem commissionem sufficere, verius censent Pontius *de Matrim. Lib. 5. cap. 29. n. 2. & Palao §. cit. n. 1.*

Dubium secundò est, an sufficiat licentia tacita, Qua in re in speciem pugnant DD. Opiniones in concordiam haud agrè reducuntur ope distinctionis inter licentiam tacitam praesentem & futuram; vel enim parochianorum matrimonio alius sacerdos assistit ex praesumptione rati habitationis parochi praesentis & cum ad assistendum se pararet aut actu assistere vellet, tacentis & sine contradictione acquiescentis: vel solummodo ex praesumptione rati habitationis futurae sive, quòd credat, parochum assistendi licentiam, si peteretur, concessurum, & assistentiam etiam attentatam rati habiturum.

Si prius, & parochus praesens, cum facile posset, non contradicat, matrimonium alio sacerdote assistente celebratum, subsistit; quòd hujusmodi taciturnitas sit expressum signum consensus; cum scientia & patientia in favorabilibus & iis, quae ta-

quæ tacenti modicum præjudicium afferunt, consensum operetur, *arg. c. Unic. §. fin. de Despons. impub. in 6. l. Si ut proponis 5. C. de Nuptiis & l. Labeo 19. ff. de Aqua plu. arcend. Panormit. in c. Nonne 5. de Præsumpt. n. 3. Bartol. in l. Quæ dotis 33. ff. Solutio matrim. n. 22. Petr. Barbosa in l. cit. n. 153. & Mascard. de Probat. conclus. 1158. n. 34. matrimonium autem favorabile sit, c. fin. de Sent. & re jud. & c. Directe 39. de Appell. eique ab alio sacerdote præstita assilientia scienti ac tacenti parochi modicum, imò nullum præjudicium afferat. Accedit; quòd, ubi licentia requiritur in actu, sufficiat tacita & præsumpta ex ratihabitione præsentis, ut patet exemplò Vicarii generalis: qui, licet beneficia ad Episcopi collationem pertinentia sine mandato seu commissione specialiter conferre nequeat, c. fin. de Offic. Vicar. in 6. sciente tamen & præsentis Episcopo ab eo facta beneficii collatio iure subsistit, ex Boërii Decis. 347. n. 13. Germonii de Indult. §. Tibi quoad n. 65. & aliorum sententia communi.*

70. Si posterius, & parochianorum matrimonio alius sacerdos assistat ex præsumptione ratihabitionis futuræ; quòd rationabiliter credat. Parochum vel Ordinarium assilientiam suam approbatorum & ratihabiturum, matrimonium non valet. Ratio est; quia S. Synodus ad valorem matrimonii coram alio sacerdote ineundi exposcit; ut id coram isto celebretur *De ipsius Parochi vel Ordinarii licentia*, sive; ut illi assistendi ab horum altero habeat licentiam: is autem, qui licentiam, si petatur ab illorum altero concedendam sive assilientiam ei gratam fore credit, licentiam actu non habet, sed solummodo est habiturus; ac proinde matrimonio invalidè assistit. Confirmatur; quia, quoties ad valorem actus li-

centia desideratur, ea actum præcedere in eòve intervenire debet, *l. Si quis mihi 35. §. 4. ff. de Acquir. hered. Tiraquell. ad L. Connub. gloss. 6. n. 1. Atque ita dubitationem hanc resolvunt cit. Sanchez disp. 35. n. 17. & 20. Pontius cap. 29. n. 1. Palao §. 13. n. 4. Perez s. 1. n. 6. & 7. & Gobat Experient. Traçt. 9. n. 488.*

71. Neque posteriori ejus parti adversatur; quòd, si assilientia matrimonialis ante contractum vel istius initi tempore fuisset mandata, matrimonium validum foret; ratihabitione autem ad contractus celebrati tempus retrotrahatur & mandato comparetur, *Reg. 10. in 6.* quia Regula huic locus non est, in contractu nuptiali: qui sicut à procuratore sine antecedente mandato non iniri, *arg. c. fin. de Procurat. in 6.* sic etiam à sacerdote non parochiali absque antecedente vel præsentis Parochi vel Ordinarii licentia ei assilenti non potest, ex decreto Synodali §. *Qui aliter cit.* cum; quia isto licentia requiritur ad valorem; ubi autem licentia desideratur ad valorem actus, istum præcedere in eòve intervenire debet, *arg. l. Si quis cit.* tum verò; ut contractus matrimonialis valor non sit incertus: qualis tamen est, qui pendet à futura ratihabitione; cum, sicut ista secuta validus, sic eà non secuta irritus foret. Unde

72. Dubium tertium nascitur, an ergo invalida sint matrimonia militum Cæliæreanorum, qui ea, absente proprio suæ, coram alienæ legionis Curione seu Capellano Castrensi contrahunt. Cujus casus frequentia occasionem præbet nostri avi exitialibus armis, præsertim modernò per Europæ Regna & provincias fere omnes diffuso bellò recepta partitio legionum; ut sæpe cohortes & manipuli militum ejusdem diversis, & diversarum legio-

num cohortes & manipuli eidem præstidio imponantur, & plerumque unius tantum legionis Curio seu Capellanus Castrensis sit præfens, & coram eo matrimonium ineam milites diversarum legionum. De quorum valore dubitandi ratio obvia & gravissima est; quòd, cum huiusmodi militum matrimoniis assistendi licentia à proprio ipsorum Curione, cum alia legionis parte procul & sæpe diu absente, haberi plerumque non possit, is, qui præfens & diversæ legionis curio est, illis assistat ex licentia solum tacita, fundata in futuræ rati habitationis præsumptione: cujusmodi licentiam ad contractus nuptialis valorem non sufficere, antè est dictum.

73. Hæc tamen ratione non obstante, ejusmodi matrimonia pro validis communiter habentur, & habenda sunt; partim propter generalem conventionem Curionum seu Capellanorum Castrensiū, quorum in spiritualibus curæ singulæ legiones sunt commissæ: & commissionem Superioris omnium Castrensis, cum potestatis & facultatum à Sedis Apostolicæ ad Aulam Cæsaream Legato acceptarum communicatione, sicut Sacramenta suis & proprio earum Curione absente alienis legionariis administrandi, sic etiam eorum matrimoniis assistendi licentiam concedentis; partim propter generalem & rationabilem consuetudinem, huiusmodi licentiam conferentem; cum enim eâ, si rationabilis & legitime præscripta sit, acquiri valeat jurisdictio fori interni, ut cum Panormit. in c. fin. de Penit. & remiss. n. 5. & Franco in c. Si Episcopus 2. Rubr. cit. in 6. n. 3. docent Sylvester V. Confessor 1. n. 8. in fine, Navarrus in can. Placuit 3. dist. 6. de Penit. n. 40. & Laiman. Lib. & Tract. 5. cap. & n. 4. eadem acquiri etiam poterit licentia, talibus casibus occurrentibus,

alienorum legionariorum matrimoniis, proprio ipsorum Curione absente, assistendi.

74. Dubium quartò est de valore matrimonii celebrati alio sacerdote assistente de licentia concessa, sed nondum intimata. Quæ in re multum interesse primò intuitu videtur, an illi assistendi licentia à Parocho vel Ordinario concessa sit motu proprio, aut etiam ad alicujus instantiam, sed sacerdote ignorante: vel ab isto eòve sciente ab alio per nuntium aut epistolam petita, & ab illorum altero concessa sit; horum enim casuum priori coram extraneo sacerdote, antequam licentiæ concessæ notitia ad ipsum perveniret, assistente celebratum matrimonium non valere; posteriori autem casu id subsistere, cum cit. Sanchez disp. 36. n. 8. sustinent Filliucius Tract. 10. p. 1. n. 220. Palao cit. §. 12. n. 6. & Barbosa in Trident. cap. 1. cit. n. 117. Ratio prioris partis est; quia eo casu assistendi licentia ab extraneo sacerdote non est acquisita; cum licentiæ concessio sapiat naturam gratiæ privilegiò concessæ & donationis; & sicut istæ, sic & illa à Parocho vel Ordinario liberaliter & nullo cogente fiat; quæ privilegia & donationes effectum non sortiuntur, nisi à tempore acceptationis, c. Si tibi absenti 17. de Præb. & dignit. c. 1. §. Ex parte, de Concess. præbend. utrobique in 6. & l. Qui absenti 38. pr. ff. de Acquir. possess. licentia autè non petita, sed motu proprio vel ad instantiam alicujus tertii concessa, à sacerdote ignorante acceptari non potest, arg. l. Si per errorem 15. ff. de Jurisdict. & l. Nec ignorans 10. C. de Donat. Posterioris verò ratio est; quòd privilegii gratiæ & facultatis concessio ab ipso concessionis tempore proficit, arg. l. Concessisse 2. ff. de Judicis & l. Licet 6. C. de Repud. quatum l. prioris §. 1. prorogata; ju-

gata jurisdictionis ufum habet ignorans; ex difpofitione posterioris matrimonium diffoluitur, quamvis repudii libellus nondum traditus & cognitus fit; cum privilegii & facultatis concessio æquiparetur voluntati testatoris, *Novell. 22. cap. 2. §. Difponat.* à quo relictum legatum acquiritur à tempore mortis, *l. Cum pater 77. §. 3. ff. de Legat. 2.* Quæ ratio eò faltem calu vim habet, quò facultas feu licentia petita, ejusque concessio per nuntium vel epistolam eít transmissa; quia hoc calu licentia vg. matrimonio affistendi à Sacerdote acquifita jam eít; cum ejus nomine à nuntio, imò ab ipfomet antecederet jam fit acceptata; ut ad eò nihil impediát, quò minùs matrimonio validè affistat, licet concessionis notitia ad eum non peruenierit.

76. Rectè tamen DD. *citt.* monent primò, affistenciam matrimoniale extraneo Sacerdoti illicitam esse ante licentiæ sibi concessæ notitiam acceptam; quòd, si antè affistat, periculum fit invalidæ administrationis Sacramenti matrimonii; cum hoc irritum effet calu, quò licentia à Parocho vel Ordinario ex quacunque causa effet denegata. Secundò, à Sacerdote extraneo non facilè credendum affertenti, se matrimonium coram ipfo ineundi licentiam à Parocho vel Ordinario accepisse, præsertim si matrimonium sine denuntiationibus contrahere vellet; cum propter rationem allatam, & graviffima incommoda, quæ inde oriri facilè possunt: tum verbò; quòd matrimonium pertineat ad forum Ecclesiæ externum; in iis autem, quæ ad hoc forum pertinent, in suum favorem aliquid asferentibus non facilè credatur, *arg. c. Sicut nobis 39. de Sent. excom.*

77. Dubium quintò eít, an valida fit affistencia matrimonialis ex licentia extorta metu. Ratio dubitandi eít; quòd, sicut

matrimonium, sic etiam constitutio procuratoris metu extorta, itaque facta promissio dotis propter relationem vel accessionem ad matrimonium irritæ sint, juxta dicta *Lib. 1. tit. 40. à n. 40.* Unde idem statuendum videtur de ita obtenta licentia matrimonio affistendi; cum, quia etiam hæc ad matrimonium refertur: tum verbò; quia actus eít potestatis, affinis jurisdictioni, cujus prorogationem metu extortam pro invalida habent *Glossa in c. Abbas 2. V. Coactus, de Lis, quæ vi metusve caus.* Panormit. *ibid. n. 12.* & Anchoran. *n. 3.* Sed leve eít, quòd ab istorum actuum nullitate ad affistenciæ matrimonialis licentiam ducitur argumentum; cum, metu extortam jurisdictionis prorogationem & collationem Jure subsistere, liqueat ex dictis *cit. Tit. 40. n. 49.* Procuratoris autem nuptialis constitutionem dotisque promissionem valore destitui, proditum sit Jure: quò metu injustè incusso obtentæ matrimonio affistendi licentiæ nullitas expressa non reperitur; ut propterea hanc & matrimonium, cui vigore licentiæ metu extortæ Sacerdos extraneus affistit, esse invalida, meritò negent *citt.* *Gutierrez cap. 69. n. 14.* *Sanchez disp. 39. n. 13.* *Hurtad. Disp. 5. n. 39.* *Perez f. 5. n. 2.* & *Palao §. 12.* quòd, licet ea extraneo Sacerdoti necessaria sit ad valorem matrimonii, istius tamen libertatem ex parte contrahentium metus, quò illi affistendi licentia extorta eít, non afficiat, multòque minùs lædat.

Dubium sextò eít, de matrimonio affistendi licentiâ, obtenta dolo, vg. urgentis necessitatis causâ falsò allegatâ, vel nomine alicujus Magnatis à Parocho vel Ordinario per mendacium petita & impetratâ. Cujusmodi licentiæ valorem ancipitem reddit defectus consensus in concedente, illam non daturò, si dolo sò mendaciò deceptus non fuisset, & errante cir-

rante circa causam motivam concessionis; cum consensui nihil magis contrarium sit quam error, *l. Si per errorem cit. § 1. Non idcirco 9. C. de J. & F. J.* & falsæ causæ expressio ob vel subreptitiam & irritam reddat dispensationem, *c. Ad præsentiam 2. de Filiis presb. § c. Quia circa 6. de Consang. & affinit. ubi Glossa V. Falsa, Panormit. n. 4. & Fagnan. à n. 2.*

79. Rationi huic non nihil & non nimium tribuendum; quia plurimum interest, an dolosum ejusmodi mendacium ratione habuerit causæ finalis vel solummodo impulsivæ; cum, licet licentia ex eaque secuta nuptialis assistentia irrita sit, quando falsò allegata causa, vel nomen & auctoritas Magnatis fuit causa finalis concessionis ita; ut hæc illius veritati à concedente fuerit alligata; quòd tali casu aperte deficiat consensus: casu tamen, quò Parochus vel Ordinarius, intellectà allegationis vanitate, licentiam nihilominus fuisset concessurus: uti &, si hanc quidem allegationis falsitate cognitâ concessurus non fuisset, ejus tamen veritati, ut communiter solet, licentiæ concessio alligata non fuit, licentia assistendi ipsaque assistentia & contractus matrimonialis subsistunt. Ratio est; quia posteriori hòc casu non deficit consensus; cum eò ipsò, quòd causæ & auctoritati allegatæ non fuerit alligatus, simpliciter & absolute præstitus sit. Ita aliis DD. relatis *citt. Sanchez disp. 39. à n. 14. Perez f. 6. à n. 2. & Palao §. 12. n. 2.*

Neque cum posteriori Resolutionis parte pugnat nullitas dispensationis aut alterius gratiæ Apostolicæ, impetratæ per falsitatis narrationem aut reticentiam veritatis, quâ cogitata dispensatio aliæ gratiæ concedenda non fuisset; quia etiam hujusmodi gratiam ob vel subreptitiam non reddit cujuscunque hujusmodi, sed ejus tantum falsitatis expressio aut reti-

centia veritatis, cujus expressæ veritatem, aut veritatis, si subit, expressionem ita requiri, ex Jure, Curia stylo vel Consuetudine constat; ut, si, quod narratur seu exprimitur, falsum sit, aut veritas, quæ subest, non exprimat, Papa dispensationem aliâve gratiam suam valere nolit, per tradita *Lib. 1. tit. 3. à n. 41. & 46.* Unde pro firmanda posteriori Resolutionis parte à contrario arguendò infertur, eò ipsò; quòd dolosò mendaciò expressæ causæ vel Magnatis nomine factæ petitionis veritati à Parocho vel Ordinario cõcessa matrimonio assistendi licentia alligata non sit, istius eamque secutæ assistentiæ & contractus nuptialis valori causæ expressæ falsitatem & nominis sive auctoritatis vanitatem non obstat.

Hinc tamen legitime non infertur 80. valor licentiæ, matrimonium cum paris conditionis juvene (ejus nomine & familia non expressis) coram quocunque Sacerdote contrahendi: vi cujus ab Ordinario diocesano obtentæ Bertha coram Sacerdote non parochiali matrimonium iniit cum Titio, cui propter litem super sponsalibus & desolatione cum Caia pendentem; ne quid in istius præjudicium innovaret, ab eodem Ordinario fuerat interdictum; cum enim *In generali concessione non veniant ea, qua quis non esset verisimiliter in specie concessurus, tenor est Regula 81. in 6.* & cum Titio matrimonium coram quocunque Sacerdote contrahendi licentia Berthæ petenti nullatenus concedenda, sed deneganda fuisset, generalis illa licentiæ concessio porrecta non fuit ad matrimonium, quod Bertha cum Titio erat initura; propter defectum consensûs, in Ordinario concedente meritò præsumptum ex antè facta inhibitione; ne à Titio aliquid innovaretur in præjudicium Caiæ; quia isti nulla alia re magis quam matrimoniali contractu cum Ber-

cum Bertha poterat præjudicari; cum matrimonio cum ista contractò, Caiæ pro matrimonio cum Titio agentis intentio fuisset elusa, & perpetuò vel faltem, juxta dicta *Ti. 1. n. 100.* usque ad Berthæ obitum exclusa

81. Dubium sextò est, an Sacerdos, cui parochianorum suorum matrimonio assistendi licentia à Parocho concessa est, istà uti, illique assistere valeat extra parochiam concedentis. Certum est, id non posse, quando licentia à Parocho ad Ecclesiam Parochialem vel alium locum, intra istius limites situm, fuit restricta.
82. Calu etiam, quòd licentia sine tali restrictione concessa fuit, matrimonio extra concedentis Parochiam assisti à Sacerdote non posse, suadet ratio; quòd assistentia matrimonialis, licet actus jurisdictionis propriè non sit, ad voluntariam tamen jurisdictionem reducatur; cum, sicut ista, sic etiam ipsa non nisi in volentes & sine judiciali causæ cognitione exerceatur: voluntaria autem jurisdictio, licet, quando est ordinaria, extra proprium territorium exerceri queat, extra hoc tamen explicari nequeat, quando ab aliquo, Principe inferiore, obtinetur, ut *arg. l. Omnes 2. ff. de Offic. Proconsul.* tradunt Baldus *in l. cit. pr. n. 1.* Albericus *ibid. n. 10.* & Francus *in c. fin. de Offic. Vicarij in 6.* sic enim, licet Parochus aliùve Ordinarius subditorum tuorum confessiones extra propriam parochiam vel diocesis excipere valeat, non tamen id possunt ab ipsis delegati: ut *vg. sunt Religiosi ab Episcopis ad confessiones excipiendas approbati, Clement. Dudum 2. de Sepult. ut ibi notant Imbola n. 32. Zabarella §. Extra q. 5. & Anchoran. §. Statuimus q. 5. dub. 3. §. Sed de istis.*
83. Sed ratio hæc id, quod intendit, non persuadet, multòque verius est, sicut Parochum, sic & de ejus licentià Sacerdotem

alium nuptiis extra parochiam validè assistere. Ratio est; quia *S. Synodus cap. 1. §. Qui aliter cit.* ad valorem matrimonii solùm exigit; ut contrahatur *Præsentè Parocho vel alio Sacerdote de ipsius parochiæ seu Ordinarij licentià & duobus vel tribus testibus*: de loco autem & aliis tanquam merè accidentariis nihil decrevit; ut adeò ultra ea, quæ decretò suò expressit, ulla alia circumstantia requirenda non sit ad matrimonii valorem; cum id favorabile & pro ejus, Jure non irritati, valore pronuntiandum sit, *c. fin. de Sent. & re jud. §. c. Directa 39. in fine, de Appellat.* Ita *citt. Sanchez disp. 34. n. 2. Coninck disp. 27. dub. 3. n. 38. Pontius Lib. 5. cap. 29. & Perez f. 3. n. 2.*

Neque delegati Sacerdotis assistentiam parochiæ limitibus concludi, evincit in eam rem deducta ratio; quia jurisdictionem voluntariam etiam delegatam delegantis territorio non constringi, Dominici *in c. fin. cit. in fine, Boërii Decis. 30. n. 6. Sylvestri V. Confessor 1. q. 14. Covarruv. Lib. 3. Var. cap. 20. Menochii de Arbitr. Lib. 1. q. 43. n. 19. Bruneman. in l. Omnes cit. num. 2. & aliorum, à cit. Sanchez disp. 34. num. 2. conglstorum, est doctrina: cui nequaquam adversatur *l. Omnes & Clement. Dudum citt.* textus.*

Prior; quia eò Proconsulis Legato manumissio & alii jurisdictionis voluntariæ actus solùm ante provinciæ ingressum & ideo negantur; quòd ante ingressum careat jurisdictione, ut cum *Glossa in l. cit. V. Potest* notat Bruneman, *cit. n. 2.* cum non habeat jurisdictionem, nisi mandata à Proconsule, *l. Legati 13.* qui eam ante ingressum provinciæ mandare non potuit, *l. Observare 4. §. 6. ff. de Offic. Proconsul. & leg.* Alia ratio est Sacerdotis, ad assistentiam matrimonialem à Parocho delegati; cum enim iste potestatem ju-

tem jurisdictioni voluntariae similem & a delegante ad certum locum non restrictam habeat, eam extra committentis parochiam poterit exercere.

Posterior; quia Religiosi, ad excipiendas subditorum dioecesanorum confessiones ab Episcopo approbati & delegati, eas excipere extra delegantis dioecesein possunt, *Clement. cit.* non obstante; quia, cum ista dicitur, eos poenitentium confessiones audire posse intra dioecesein, extra hanc audire solum prohibentur confessiones eorum, qui Episcopi approbantis ac delegantis subditi non sunt; ne unius Episcopi approbatio ad omnium totius Orbis fidelium confessiones excipiendas porrigi videatur.

ARTICULUS V.

De Matrimonii Claustrum Pœnis.

SUMMARIUM.

84. Illegitima est proles suscepta ex nuptiis non denunciatis,
85. Initis cum consanguinitatis, affinitatis,
86. Et quovis alio impedimento dirimente occulto;
87. Quod crassa aut affectata sit ignorantia parentum,
88. Propterea non habentium spem dispensationis.
89. Eisdem assistens Parochus triennio suspenditur.
90. Sine Parocho &c. contrahentes ad sic contrahendum inhabiles sunt,
91. Et arbitraria pena plectuntur.
92. Parochus sine testibus assistens non suspenditur;
93. Nisi sine vel cum iis assistat alienis Parochianis.

Matrimonia Claustrum contra here praesumentium temeritatem Ecclesia semper detectata, gravibusque, & aliquando in ipsas proles ex iis susceptas redundantibus poenis est persecuta.

Primo enim ex eo, quod coram Parocho quidem & testibus, adhibita etiam benedictione nuptiali, sed denuntiationibus sine dispensatione nullaque iusta causa urgente ommissis, cum impedimento dirimente contractum est, procreatae proles illegitimae sunt; quantumvis impedimenti ignorantiam habuerit contrahentium uterque, ex decreto Concilii Lateranensis c. fin. §. *Si quis, hac Rubr.* relato; ut adeo ex illo susceptae proli ignorantia parentum & c. *Cum inter 2. c. Ex tenore 14. Qui filij legit.* favorabilis dispositio non proficit. Ratio redditur §. *cit.* quod matrimonium ita contrahentes latentis impedimenti scientiam, aut affectatam ignorantiam, quae scientiae aequiparatur, & propterea malam fidem habere, praesumantur.

Dubium hic est, an ex conjugio ita inuito susceptae proles illegitimae sint, quando ejus inter parentes clam contracti nullitas ex quocunque, non tantum Consanguinitatis, Affinitatis aut alterius Cognationis, sed alio etiam impedimento provenit. Ratio dubitandi desumitur ex §. *cit.* verbis, *Si quis hujusmodi clandestina vel interdicta conjugia inire praesumpserit in gradu prohibito:* ex quibus Goffredus in *Summa Rubr. Qui filij legit. n. 11. Zabarella in c. fin. cit. n. 4. Lupus Tract. de Matr. p. 2. n. 9. & nonnulli alii, eosque secutus Pontius de Imped. Matr. cap. 26. §. 7. V. Secundum & Palao Tract. 28. disp. 2. p. 13. §. 14. n. 3. inferunt, cum Affinitatis duntaxat, Consanguinitatis aut alterius Cognationis; non etiam cum aliis impedimentis clam contra-*